

Een reeks schenkingen onder opschortende voorwaarde geen periodieke uitkering

MR. MARIEKE KOPINSKY¹

Een recent verschenen rechtbankuitspraak² intrigeerde me, omdat de conclusie van de rechtbank me op het eerste gezicht verbaasde. Waarom vormt een reeks van schenkingen geen belaste periodieke schenking? In dit artikel beschrijf ik de feiten die ten grondslag liggen aan de zaak, het theoretische kader, de overwegingen van de rechtbank, gevolgd door mijn analyse. Daarnaast zal ik stilstaan bij het belang van de uitspraak voor de praktijk.

1. Rechtbank Zeeland-West-Brabant, 17 april 2020

1.1. Feiten

Ouders schenken aan zoon vijfmaal € 10.000.³ De schenkingen worden elk vormgegeven door middel van een separate notariële akte, die allemaal op 7 maart 2013 worden gepasseerd. Vier van de vijf schenkingen bevatten een opschortende voorwaarde inhoudende dat de ouders in leven moeten zijn op 1 januari 2014 respectievelijk 1 januari 2015, 1 januari 2016 en 1 januari 2017. Alle schenkingen worden renteloos schuldig gebleven. In iedere schenkingsakte is ook een herroepingsrecht opgenomen.

1.2. Het geschil

Zoon stelt dat sprake is van vijf afzonderlijke, separaat belaste schenkingen: één schenking die direct tot stand komt en vier schenkingen die tot stand komen op het moment van het vervullen van de opschortende voorwaarde. Voor wat betreft de zelfstandigheid van iedere schenking wijst zoon op de opgenomen herroepingsclausule alsmede de opgenomen opschortende voorwaarde in vier van de vijf akten.

Het verschil tussen de twee varianten (één schenking of vijf afzonderlijke schenkingen) is fiscaal van belang omdat bij de variant één schenking de jaarlijkse vrijstelling slechts één keer kan worden toegepast. Wanneer sprake is van vijf schenkingen, kan de jaarlijkse vrijstelling vijf keer worden toegepast. Ook kunnen bij grotere schenkingen de tarieven verschillen in de verschillende varianten.

De inspecteur is van mening dat de schenkingen met elkaar samenhangen waardoor sprake is van één schenking in de vorm van een periodieke uitkering. Daardoor is deze in zijn geheel belast met schenkbelasting op het moment van het sluiten van de overeenkomsten. Gezien het volgtijdelijk passeren van de akten is volgens de inspecteur op één en hetzelfde moment wilsovereenstemming bereikt met als kern van de overeenkomst dat ouders de wil hebben om ieder jaar een bepaald bedrag schuldig te erkennen. Volgens de inspecteur doet het opnemen van een herroepingsclausule niet af aan de kwalificatie van een periodieke uitkering in de zin van de Successiewet 1956 (SW). Ook het feit dat de schenkingen onder opschortende voorwaarde zijn gedaan, staat hieraan volgens de inspecteur niet in de weg.

2. Theoretisch kader

Om voornoemde feiten goed te duiden en het geschil te kunnen analyseren is het van belang om wat dieper in te gaan op de voor de uitspraak relevante definities. Hierna wordt in 2.1 ingegaan op de vraag wanneer sprake is van een periodieke uitkering en wordt de behandeling

¹ Partner bij EY Belastingadviseurs en Family Business Leader voor EY Nederland.

² Rechtbank Zeeland-West-Brabant 17 april 2020, [ECLI:NL:RBZWB:2020:1845](#).

³ Overigens schenken de ouders ook aan hun dochter, Rechtbank Zeeland-West-Brabant 17 april 2020, zaaknummer 18/6434, welke uitspraak niet is gepubliceerd.

van een periodieke uitkering voor de inkomstenbelasting en de schenkbelasting toegelicht. In 2.2 wordt ingegaan op de gevolgen van het schenken onder een opschortende voorwaarde.

2.1. Periodieke uitkering

Er bestaat geen wettelijke definitie van het begrip periodieke uitkering. De definitie vloeit deels voort uit de jurisprudentie en in de literatuur wordt doorgaans verwezen naar de uitwerking van Van Dijck in 1970.⁴ Hij stelt:

“Uit de jurisprudentie laat zich de volgende omschrijving afleiden: een uitkering, welke een onderdeel is of kan zijn van een reeks van uitkeringen, voor zover iedere uitkering -voor zichzelf- afhankelijk is van een toekomstige onzekere gebeurtenis, zulks beoordeeld vanuit de schuldenaar en naar het moment waarop de uitkeringen een aanvang nemen, en voor zover de uitkering niet een onderdeel vormt van een complex van rechten en verplichtingen, welke bij voortduring tegenover elkaar staan.”

Een ‘uitkering’ betreft in dat kader het betalen van een geldsom of het doen van een prestatie.⁵ Een ‘reeks van uitkeringen’ komt voort uit de zich telkens voordoende ontstaansgrond van de uitkering, (de oorzaak voor het ontstaan van ieder recht, bijvoorbeeld de jaarlijkse betaling van een geldsom, repeteert zich). De ‘onzekere gebeurtenis’ kan de duur en de omvang van uitkeringen betreffen. De duur kan bijvoorbeeld afhankelijk zijn van het leven van de schuldenaar of van de rechthebbende. Daarnaast moet de onzekere gebeurtenis bestaan voor de schuldenaar en deze moet worden beoordeeld op het moment dat de reeks uitkeringen ingaat.⁶ Zodra er tegenover de uitkering (betalen van een geldsom of het doen van een prestatie) een tegenprestatie staat, is van een periodieke uitkering geen sprake.

2.1.1. Periodieke uitkering in de inkomstenbelasting

Art. 3.100 lid 1 Wet IB 2001 bevat een limitatieve opsomming van de categorieën van uitkeringen en verstrekkingen die, na vermindering met

de daarop drukkende aftrekbare kosten, als belastbare periodieke uitkeringen en verstrekkingen tot het inkomen uit werk en woning (box 1) worden gerekend.

In box 1 wordt belast de periodieke uitkering die:

- in rechte vorderbaar is;
- niet de tegenwaarde vormt van een prestatie;
- niet wordt ontvangen van een bloed- of aanverwant in de rechte lijn of in de tweede graad van de zijlijn, dan wel de genietter niet behoort tot het huishouden van de schuldenaar.

Als een periodieke uitkering niet belastbaar is in box 1, dan is deze op basis van het rangordestelsel van de Wet IB 2001 belast in box 3. Art. 5.23 Wet IB 2001 biedt de mogelijkheid om bij algemene maatregel van bestuur regels te stellen voor de waardering van bezittingen en schulden. Dit is gebeurd in art. 19 Uitv.besl. Wet IB 2001. De wijze van berekening is afhankelijk van een aantal factoren, zoals de leeftijd van de persoon waarvan de periodieke uitkering afhankelijk is. Ook wordt gekeken of de periodieke uitkering voor een bepaalde dan wel voor onbepaalde tijd geldt. Daarnaast kan van belang zijn of de jaarlijkse uitkering bestaat uit een vast bedrag dan wel uit een onzeker bedrag.

2.1.2. Periodieke uitkering in de schenk- en erfbelasting

Art. 18 lid 2 SW luidt:

“Onder periodieke uitkering wordt, voor de toepassing van deze wet, behalve de uitkering in geld, mede verstaan elke andere, voortdurende, of op vastgestelde tijdstippen terugkerende, prestatie.”

Dit ruime begrip periodieke uitkering zou tot gevolg kunnen hebben dat afzonderlijke schenkingen toch in samenhang gezien moeten worden. In dat kader is relevant wanneer moet worden geabstraheerd van de gekozen civielrechtelijke vorm.

⁴ Van Dijck, ‘Periodieke uitkeringen in de Wet IB (I)’, WFR 1970/449.

⁵ Hof Den Haag 24 oktober 1962, BNB 1963/36.

⁶ HR 23 juni 1982, BNB 1983/32, met noot van Van Dijck.

Hiervoor is het arrest van de Hoge Raad van 15 december 1999, dat ook wordt genoemd in de uitspraak van Rechtbank Zeeland-West-Brabant, relevant. Daarin werd bepaald:

“Voor een zelfstandige fiscaalrechtelijke kwalificatie, met als consequentie daarvan andere fiscale gevolgen dan de contracterende partijen op grond van de gekozen civielrechtelijke vorm verwachtten, en daardoor veelal een hogere of lagere belastingheffing, kan plaats zijn indien de aan de gekozen rechtsvorm verbonden fiscale gevolgen niet aanvaardbaar zijn gezien het economische resultaat ervan en gelet op de strekking van de belastingwet.”⁷

De waardering van een periodieke uitkering wordt geregeld in art. 21 lid 11 en lid 14 SW en art. 5 tot en met 9 Uitv.besl. SW. Een periodieke uitkering in geld welke na een bepaalde tijd vervalt en die afhankelijk is van het leven van een persoon, wordt op grond van art. 6 Uitv.besl. SW gesteld op het jaarlijkse bedrag, vermenigvuldigd met het aantal jaren gedurende welke zij moet plaatshebben, iedere euro berekend tegen de volgende bedragen:

	indien de uitkering afhankelijk is van het leven van een persoon		
	jonger dan 40 jaar	40 jaar of ouder, doch jonger dan 60 jaar	60 jaar of ouder
het eerste vijftal jaren	0,84	0,83	0,75
het tweede vijftal jaren	0,62	0,60	0,40
het derde vijftal jaren	0,46	0,42	0,15
het vierde vijftal jaren	0,34	0,28	0,04
het vijfde vijftal jaren	0,25	0,18	0,02
de volgende jaren	0,12	0,06	–

Een periodieke uitkering die vervalt bij het overlijden van de langstlevende van twee of meer personen wordt gelijkgesteld met een periodieke uitkering, afhankelijk van het leven van iemand, die vijf jaren jonger is dan de jongste van de vorenbedoelde personen.⁸

2.2. Opschortende voorwaarde

Civilrechtelijk komt een de schenking tot stand na aanbod en aanvaarding van de schenking (bijvoorbeeld het moment van ondertekenen van een notariële akte of onderhandse overeenkomst). In de Successiewet wordt echter sinds 1 januari 2010 in art. 1 lid 9 SW bepaald:

“Een gift onder opschortende voorwaarde wordt voor de toepassing van deze wet geacht tot stand te komen op het moment dat de voorwaarde wordt vervuld.”

In de Memorie van Toelichting wordt hierover opgemerkt:

“Onder het huidige recht kan het geval zich voordoen dat de voorwaarde wordt vervuld, en zich dus een belastbaar feit voordoet, terwijl de schenker reeds meer dan 10 jaar uit Nederland is vertrokken. Omgekeerd kan het ook zo zijn dat de schenker ten tijde van het aangaan van de schenkingsovereenkomst voor de Successiewet 1956 in het buitenland woonde, maar ten tijde van het in vervulling gaan van de voorwaarde in Nederland woonde. Dan zou er geen sprake zijn van een belastbare schenking. Dit alles maakt de huidige regeling onbevredigend. Daarom wordt nu voorgesteld om (...) te bepalen dat voor de toepassing van de Successiewet 1956 een schenking onder opschortende voorwaarde geacht wordt pas tot stand te komen bij het in vervulling gaan van de voorwaarde. Dat moment is zowel bepalend voor het antwoord op de vraag of er sprake is van een in Nederland belastbare schenking als voor het tarief en de waarde van het geschonkene.”⁹

Door de wetswijziging is bereikt dat het moment van het in vervulling treden van de voorwaarde beslissend is voor het constateren van de fiscale schenking. Pas bij de daadwerkelijke vermogensvermeerdering bij de begiftigde is sprake van het belastbare feit.¹⁰

⁷ HR 15 december 1999, BNB 2000/126, r.o. 3.4.

⁸ Art. 7 lid 1 Uitv.besl. SW.

⁹ Kamerstukken II 2008/09, 31 930, nr. 3, Memorie van Toelichting, p. 27.

¹⁰ Dit is anders bij een verkrijging onder tijdsbepaling. In dat geval is sprake van een zekere toekomstige gebeurtenis. Bij totstandkoming van een dergelijke schenking vindt de vermogensverschuiving direct plaats en wordt ook direct in de heffing betrokken. De waardering van de schenking vindt plaats met inachtneming van de opschortende tijdsbepaling.

3. Overwegingen van de rechtbank

3.1. Vijf schenkingen of een schenking in een keer

De vraag die door de rechtbank moet worden beantwoord is of de betreffende schenkingen zodanig samenhangen dat ze moeten worden gezien als een periodieke uitkering in de zin van [art. 18 lid 2 SW](#).

De rechtbank is van oordeel dat in dit geval geen sprake is een schenking van een periodieke uitkering. Een schenking van een periodieke uitkering heeft naar het oordeel van de rechtbank als kenmerk dat in één rechtshandeling een periodieke uitkering wordt geschonken waarbij het totaal aan uit te keren termijnen afhankelijk is van een onzekere gebeurtenis. In dit geval is daarvan geen sprake omdat vijf afzonderlijke rechtshandelingen tot stand zijn gekomen.¹¹

3.2. Samenhang

De rechtbank is van oordeel dat hier geen ruimte is om van de civielrechtelijke werkelijkheid over te stappen naar een zelfstandige fiscaalrechtelijke kwalificatie. De rechtbank ziet niet in waarom, in het licht van de in paragraaf 2.1.2 genoemde arrest, de fiscale gevolgen van het vrijwel gelijktijdig overeenkomen van de schenkingen niet aanvaardbaar zou zijn gelet op de strekking van de belastingwet.

De rechtbank haalt in dat kader ook de totstandkomingsgeschiedenis van [art. 1 lid 9 SW](#) aan en concludeert:

“(...) dat de wetgever heeft beoogd om voor de totstandkoming van een schenking onder opschortende voorwaarde in fiscale zin af te wijken van het civielrechtelijke moment van totstandkoming. Hoewel de inspecteur terecht aandraagt dat de wetgever bij de voornoemde wetswijziging voornamelijk oog heeft gehad voor internationale situaties, doet dat niet af aan dit algemene uitgangspunt. De wetgever heeft immers de wijziging niet tot dergelijke internationale situaties beperkt. Dit brengt mee dat voor de totstandkoming van een schenking onder

opschortende voorwaarde wordt aangesloten bij de vervulling van die voorwaarde. Dat maakt naar het oordeel van de rechtbank het moment van het sluiten van de betreffende overeenkomst voor de toepassing van de SW van ondergeschikt belang. Dat geldt eveneens als op één dag op vrijwel hetzelfde moment meerdere overeenkomsten worden gesloten. (...) Naar het oordeel van de rechtbank kan dan ook niet worden geconcludeerd dat het (vrijwel) gelijktijdig overeenkomen van de schenkingen tot onaanvaardbare fiscale gevolgen leidt, gelet op de strekking van de wet. De stelling van de inspecteur dat het niet aannemen van samenhang mogelijk kan leiden tot misbruik, leidt niet tot een ander oordeel aangezien die stelling onvoldoende is onderbouwd. (...) De rechtbank is dan ook van oordeel dat in het onderhavige geval geen aanleiding bestaat om samenstel van rechtshandelingen aan te nemen.”

4. Analyse

Alhoewel ik de overwegingen van de rechtbank goed kan volgen, blijf ik het toch intrigerend vinden dat er dus ruimte bestaat om te kiezen tussen verschillende civielrechtelijke vormen, met een (nagenoeg) hetzelfde eindresultaat maar toch een ander bedrag aan verschuldigde schenkbelasting onderaan de streep. Voor de Successiewet maakt de civielrechtelijke inkleding dus verschil. Zoals Gubbels terecht opmerkt in haar noot bij de uitspraak van de rechtbank¹² kan vrijwel hetzelfde resultaat worden bereikt door een schuldig erkenning aan te gaan onder ontbindende voorwaarde van het overlijden van de langstlevende van de schenkers elk jaar. Nadat de vijf jaar zijn verstreken heeft de begiftigde bij in leven blijven van ouders namelijk zowel bij de schuldig erkenning onder ontbindende voorwaarde als bij vijf afzonderlijke schenkingen die schuldig worden gebleven (zoals de rechtbankcasus) eenzelfde vordering op ouders. Bij een schenking onder schuldig erkenning onder ontbindende voorwaarde is deze schenking wel direct (in zijn geheel) belast.

¹¹ ECLI:NL:RBZWB:2020:1845, r.o. 4.4.

¹² Gubbels, Annotatie bij Rechtbank Zeeland-West-Brabant 17 april 2020, NLF 2020/1279.

Voor de waardering moet in dat geval aangesloten worden bij voornoemde waarderingsregels van een periodieke uitkering van [art. 6 Uitv. besl. SW](#).

Voorbeeld 1¹³

- a. Bij vijf afzonderlijke schenkingen door ouders aan kind van € 10.000 waarbij bij elke schenking de jaarlijkse vrijstelling kan worden toegepast is door de begiftigde circa € 2.240 aan schenkbelasting verschuldigd.¹⁴
- b. Bij een schenking van een periodieke uitkering, afhankelijk van het leven van beide ouders (stel beide 65 jaar), van jaarlijks € 10.000 voor een periode van vijf jaar, is circa € 3.450 aan schenkbelasting verschuldigd.¹⁵

In beide gevallen is de begiftigde € 50.000 verrijkt en heeft hij deze schenkingen alleen verkregen vanwege het feit dat zijn ouders op de respectievelijke data in leven waren.

Fiscaal levert in dit rekenvoorbeeld variant a een fiscaal voordeel op ten opzichte van variant b. Voor vijf afzonderlijke schenkingen kan men elk jaar de gang naar de notaris maken, maar door vormgeving (zoals de situatie bij de rechtbankuitspraak) via één directe schenking en vier onderopshortende voorwaarde, hoeft slechts éénmaal de gang naar de notaris te worden gemaakt.

De vraag is dan of het bovenstaande leidt tot onaanvaardbare fiscale gevolgen, gelet op de strekking van de wet? Is er in dat geval sprake van misbruik?

Mijns inziens is dat niet het geval. Vanuit de begiftigde bezien kan heffing in een keer over de waarde van een periodieke uitkering bezwaarlijk zijn. Men kan zich dus afvragen of het voorkomen van dit nadeel door de schenking anders in te richten, in strijd is met doel en strekking. Of er door het doen van vijf afzonderlijke schenkingen daadwerkelijk een fiscaal voordeel wordt bereikt, hangt af van de omvang van de schenking. Ik zal

dit hierna met een rekenvoorbeeld toelichten in paragraaf 5. Ook is het nog maar de vraag of er daadwerkelijk (notariële) kosten bespaard worden. Het ritje naar de notaris¹⁶ kan weliswaar vier keer bespaard worden, maar mijn verwachting is dat vijf recht-toe-recht-aan schenkingsakten, verspreid over vijf jaren niet 'duurder' zullen zijn dan het passeren van vijf akten op dezelfde dag met in vier van de vijf akten een (de akte complicerende) opschortende voorwaarde. Het voordeel lijkt me vooralsnog dus meer gelegen in het gemak van een enkele gang naar de notaris, dan dat sprake is van een (significant) groot financieel voordeel.

Overigens maakt het mijns inziens niet uit of de vijf schenkingen zijn opgenomen in vijf akten of in één enkele akte. Het gaat erom dat er vijf afzonderlijke schenkingsovereenkomsten tot stand komen, de vormgeving van deze vijf schenkingen in één of in vijf akten is daarbij niet relevant.

5. Belang voor de praktijk

5.1. Repeterende schenking

In de praktijk zien we behoefte aan repeterende schenkingen. Soms is dit op verzoek van de schenkende ouders, maar vaak ligt er ook een verzoek van een bank aan ten grondslag. Zodra ouders bij het aankopen van een eigen woning door de kinderen willen bijspringen door het verstrekken van een (familie)geldlening, vraagt de bank of het de intentie is om de rente op deze geldlening te schenken. Als die wens bestaat, dan wil de bank daar doorgaans graag de bewijzen voor zien, bijvoorbeeld in de vorm van een ondertekende toezegging dat ouders voornemens zijn de rente weg te schenken. Meestal gaat het in dat geval in mijn praktijk om schenkingen van onder de € 10.000 per jaar. Het kunnen toepassen van de jaarlijkse schenkbelastingvrijstelling tussen ouders en kinderen is fiscaal dan zeer aantrekkelijk. Om dat te bereiken moet echter worden

¹³ Waarbij ik abstraheer van de precieze feiten van de rechtbankuitspraak nu de leeftijden van ouders mij onbekend zijn.

¹⁴ Jaarlijks een schenking door ouder(s) aan kind van € 10.000 minus de vrijstelling van € 5.515, belast tegen een tarief van 10%.

¹⁵ De eerste schenking wordt gesteld op € 10.000, de andere vier toekomstige schenkingen worden gewaardeerd op 0,75 op basis van [art. 6 Uitv. besl. SW](#). De totale schenking komt in dat geval uit op € 40.000 (€ 10.000 plus 0,75 maal € 40.000) minus de vrijstelling van € 5.515, belast tegen een tarief van 10%.

¹⁶ Of andere adviseur in geval van een onderhandse overeenkomst.

voorkomen dat de repeterende schenkingen worden gezien als een periodieke uitkering. Door te kiezen voor de juridische vormgeving middels schenkingen onder opschortende voorwaarden, wordt het gewenste effect bereikt.¹⁷

Bij iets grotere schenkingen wordt het effect van het kunnen toepassen van de jaarlijkse schenkingsvrijstelling geringer. In die situatie kan juist het waardedrukkende effect van het overlijdensrisico (en dus de kwalificatie als periodieke uitkering) tot een fiscaal voordeel leiden. Dat effect laat ik zien door middel van voorbeeld 2 hierna.

Voorbeeld 2

- a. Bij vijf afzonderlijke schenkingen door ouders aan een kind van € 30.000 waarbij bij elke schenking de jaarlijkse vrijstelling kan worden toegepast, is door de begiftigde circa € 12.240 aan schenkbelasting verschuldigd.¹⁸
- b. Bij een schenking van een periodieke uitkering, afhankelijk van het leven van beide ouders (stel beiden 65 jaar), jaarlijks € 30.000 voor een periode van vijf jaar, is door de begiftigde circa € 11.450 aan schenkbelasting verschuldigd.¹⁹

Zodra echter sprake is van (nog) grotere schenkingen, zal het effect van het huidige schrijventarief in de schenkbelasting een rol gaan spelen. Zodra immers de reeks schenkingen in een keer wordt belast, wordt eerder het hoge 20%-tarief bereikt. In voorbeeld 3 volgt een cijfermatige uitwerking hiervan.

Voorbeeld 3

- a. Bij vijf afzonderlijke schenkingen door ouders aan een kind van € 50.000 waar bij elke schenking de jaarlijkse vrijstelling kan worden toegepast en binnen de 10%-tariefschijf wordt gebleven, is door de begiftigde circa € 22.240 aan schenkbelasting verschuldigd.²⁰

- b. Bij een schenking van een periodieke uitkering, afhankelijk van het leven van beide ouders (stel beiden 65 jaar), jaarlijks € 50.000 voor een periode van vijf jaar, is door de begiftigde circa € 26.220 aan schenkbelasting verschuldigd.²¹

Als de uitspraak van Rechtbank Zeeland-West-Brabant in stand blijft, biedt dit dus de flexibiliteit om afhankelijk van de wensen van partijen fiscaal te kiezen voor een periodieke uitkering dan wel voor afzonderlijke schenkingen. Welke keuze uiteindelijk (fiscaal) het meest aantrekkelijk is, hangt af van de omvang van de schenking en de leeftijd(en) van de schenker(s).

Goed advies van zowel een notaris als een fiscalist is echter aan te bevelen.

5.2. Repeterend legaat

In de praktijk zien we ook weleens de wens langskomen om in een testament een regeling op te nemen, op grond waarvan de begunstigde aanspraak heeft op een jaarlijkse uitkering gedurende een aantal jaren, eindigend bij overlijden van de begunstigde. Bij de formulering van een dergelijk legaat kan juridisch worden gekozen uit verschillende vormen, bijvoorbeeld:

- a. Een legaat van een periodieke uitkering afhankelijk van het leven van de legataris;
- b. Afzonderlijke legaten onder opschortende voorwaarde van het in leven zijn van de legataris één, twee, drie jaar etc. na overlijden van de erflater.

De voorkeur voor de variant met opschortende voorwaarde komt dan voort uit het oogpunt van uitstel van belastingbetaling. Er kan bijvoorbeeld gedacht worden aan de situatie waarbij:

- de erfgenaam een goed doel instelling (ANBI) betreft waarbij de verkrijging door de ANBI is vrijgesteld van erfbelasting op grond van art. 32 lid 1 sub 3 SW; en

¹⁷ Zie ook voorbeeld 1 hiervoor.

¹⁸ Jaarlijks een schenking van € 30.000 uitgaande van de vrijstelling van € 5.515, belast tegen een tarief van 10%.

¹⁹ De eerste schenking wordt gesteld op € 30.000, de andere vier toekomstige schenkingen worden gewaardeerd op 0,75 op basis van art. 6 Uitv.besl. SW. De totale schenking komt in dat geval uit op € 120.000 (€ 30.000 plus 0,75 maal € 120.000) minus de vrijstelling van € 5.515, belast tegen een tarief van 10%.

²⁰ Jaarlijks een schenking van € 50.000 minus de vrijstelling van € 5.515, belast tegen tarief van 10%.

²¹ De eerste schenking wordt gesteld op € 50.000, de andere vier toekomstige schenkingen worden gewaardeerd op 0,75 op basis van art. 6 Uitv.besl. SW. De totale schenking komt in dat geval uit op € 200.000 (€ 50.000 plus 0,75 maal € 200.000) minus de vrijstelling van € 5.515, belast tegen een tarief van 10 tot 20%.

- de nalatenschap niet liquide is (bijvoorbeeld vastgoed).

De verkrijging door de ANBI is immers vrijgesteld van erfbelasting terwijl pas bij het intreden van de opschortende voorwaarde sprake zou zijn van een erfrechtelijke verkrijging voor de legataris. Mijns inziens is het risico bij variant b dat de Belastingdienst alsnog het standpunt inneemt van het aanwezig zijn van een periodieke uitkering, en deze in een keer belast. Daarnaast kleeft aan variant b het bezwaar dat elk jaar een nieuwe (herziene) aangifte erfbelasting dient te worden ingediend. Na het verstrijken van een nieuw jaar heeft de legataris (wiens verkrijging wèl belast is) immers telkens een extra erfrechtelijke verkrijging waarvoor een aanvullende aangifte erfbelasting moet worden ingediend.

De vraag is echter of ik (afgezien van de genoemde overige bezwaren) het risico op het constateren van een periodieke uitkering met de uitspraak van de rechtbank in het achterhoofd moet nuanceren. Mijns inziens is dat niet het geval en blijft voornoemd risico onverminderd bestaan. De rechtbank hecht in haar analyse namelijk veel waarde aan de totstandkomings-

geschiedenis van [art. 1 lid 9 SW](#) die voor schenkingen onder opschortende voorwaarde afwijkt van het civielrechtelijke totstandkomingsmoment. Nu [art. 1 lid 9 SW](#) enkel ziet op schenkingen ben ik van mening dat voor erfrechtelijke verkrijgingen het civielrechtelijke totstandkomingsmoment maatgevend blijft en bij erfrechtelijke verkrijgingen (eerder dus dan bij schenkingen het geval is), geconcludeerd zal worden tot voldoende samenhang en het constateren van een periodieke uitkering in de zin van [art. 18 lid 2 SW](#).

6. Slot

Als de uitspraak van Rechtbank Zeeland-West-Brabant in stand blijft, biedt dit dus flexibiliteit om bij een repeterende schenking te kiezen voor de civielrechtelijke vormgeving met het wenselijke fiscale eindresultaat. De lijn van deze uitspraak kan mijns inziens niet worden doorgetrokken naar een repeterend legaat omdat [art. 1 lid 9 SW](#) (en haar totstandkomingsgeschiedenis) specifiek ziet op schenkingen.